Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto

8.2.2018

EDUSKUNTA
Maa- ja metsätalousvaliokunta

Asia: E 106/2017 vp Valtioneuvoston selvitys: Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2018

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategiasta vuodelle 2018 ja esittää kirjallisen kirjallisena lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

EU on monien suurten haasteiden edessä. Pakolaiskysymys ja sisäiseen turvallisuuteen liittyvät asiat on kyettävä ratkaisemaan. Britannian ero EU:sta on todellinen haaste monella tapaa. Yhteistyöllä uusilla alueilla on mahdollista saavuttaa lisäarvoa, josta myös Suomi hyötyisi.

MTK haluaa olla vahvan ja demokraattisen EU:n puolestapuhuja. Jos Eurooppa on heikko, globaalit päätökset sanellaan muualla. EU:n on vahvistettava rooliaan ja selkeytettävä toimintaansa kansainvälisillä areenoilla.

On myönteistä, että Suomen hallitus on viime vuosina panostanut suunnitelmalliseen EU-vaikuttamiseen. Tätä toimintaa on syytä jatkaa ja edelleen kehittää. MTK tukee pääosin valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2018 -muistiossa esitettyjä linjauksia. Erityistä huolta MTK kantaa kuitenkin hallituksen linjauksista tulevaan monivuotiseen rahoituskehykseen liittyen. On ilmeinen vaara, että hallituksen linja EU:n budjetista johtaisi tulevaisuudessa erityisesti Suomen EU:lta saamien maatalousvarojen supistumiseen.

Vuoden 2018 EU-vaikuttamisessa MTK:lle keskeisimpiä kysymyksiä ovat EU:n tuleva monivuotinen rahoituskehys, EU:n tuleva maatalouspolitiikka, elintarvikeketjun toimivuuden parantaminen sekä EU:n biotalousstrategian päivitys ja vireillä olevat metsäasiat.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

EU:n tuleva monivuotinen rahoituskehys

Ilmoituksensa mukaan komissio antaa esityksensä EU:n tulevasta rahoituskehyksestä toukokuussa 2018. On vielä epäselvää noudattaako komission tuleva esitys rakenteellisesti nykyistä rahoituskehystä.

Suomen hallitus pitää lähtökohtanaan rahoituskehysneuvotteluissa tiukkaa budjettikuria, Suomen kohtuullista nettomaksuosuutta sekä sitä, että Britannian ero huomioidaan täysimääräisesti rahoituskehyksen kokonaistasossa.

Ottaen huomioon, että EU:lla on edessään uusia haasteita, joihin tarvitaan lisää resursseja, on hallituksen budjettilinja johtamassa erityisesti EU:n maatalouspolitiikkaan ja koheesiopolitiikkaan kohdistuviin leikkauksiin. Nettomaksaja Britannian poistuminen tuo EU:n vuotuiseen budjettiin noin 10-12 mrd. € suuruisen aukon.

MTK edellyttää, että hallitus täsmentää EU-budjettilinjaansa. EU:n on syytä panostaa uusiin haasteisiin ja näillä on saavutettavissa lisäarvoa myös Suomen näkökulmasta. Britannian aiheuttamaa nettovajetta EU:n budjetissa ei myöskään pidä maksattaa suomalaisella viljelijällä. EU tarvitsee jatkossa nykyistä suuremman budjetin.

EU:n yhteinen maatalouspolitiikka tarvitsee sille asetettavien tavoitteiden saavuttamiseksi yhteisen ja vahvan budjetin myös jatkossa. Myös EU:n maatalouspolitiikan on kyettävä vastaamaan moniin uusiin haasteisiin tulevaisuudessa. Suomelle erityinen kysymys jatkossakin on maaseudun kehittämisvarat EU:n budjetissa. Itä- ja Pohjois-Suomi tarvitsevat jatkossakin EU:n koheesiorahoitusta.

EU:n tuleva maatalouspolitiikka

Komissio julkaisi marraskuussa 2017 tiedonannon EU:n tulevan maatalouspolitiikan tavoitteista ja periaatteista. Suunnitelmansa mukaan komissio aikoo antaa asiaan liittyvät lakiesityksensä keväällä 2018. Yhteisen maatalouspolitiikan tulevaisuutta on pidettävä vahvalla sijalla Suomen EU-vaikuttamisessa.

Komissio esittää tiedonannossaan vastuun siirtämistä jäsenmaille yhteisen maatalouspolitiikan toteuttamisessa. EU:ssa hyväksyttäisiin periaatteet ja isot linjaukset ja jäsenmaat toteuttavat sen jälkeen toimeenpanon omien tarpeidensa pohjalta. Jokaisessa jäsenmaassa luodaan yhteinen strategia niin EU:n suoriin tukiin kuin maaseudun kehittämiseen. Strategiassa on otettava ottaa huomioon kestävän kehityksen tavoitteet ja Pariisin ilmastosopimuksen velvoitteet. Suomen osalta strategiassa olisi hyvä luoda pohjaa myös kansallisille tulotukijärjestelmille, Etelä-Suomen koplatuille tuille, sokerijuurikkaan kansalliselle tuelle ja myös lomitukselle sekä mahdolliselle varhaiseläkejärjestelmälle. Toteutuessaan uudistus toisi Suomen hallitukselle huomattavasti nykyistä enemmän vastuuta maatalouspolitiikan toimenpiteiden suunnitteluun sekä ennen kaikkea vastuun politiikkaan liittyvän hallinnon yksinkertaistamisesta.

Komission tiedonannossa on huomioitu monia MTK:lle tärkeitä asioita tulevaan politiikkaan liittyen. MTK:lle on tärkeää, että EU:ssa on vahva, nykyistä yksinkertaisempi kahden pilarin kautta toteutettava politiikka, joka kannustaa vastuulliseen tuotantoon ja mahdollistaa maataloustuotannon kaikilla alueilla. Erityistä huomiota on kiinnitettävä nuoriin tuottajiin ja maaseudun elinvoimaan.

Elintarvikeketjun toimivuuden parantaminen

Elintarvikeketjun parempi toimivuus on ollut suuri poliittinen kysymys EU:ssa jo vuosien ajan. Asian merkitys korostui koettujen maatalouden markkinakriisien seurauksena. Komissio aikoo antaa asiasta lainsäädäntöehdotuksia vuoden 2018 alkupuolen aikana. Puheenjohtajamaa Bulgaria on myös työohjelmassaan kiinnittänyt huomiota epäreiluihin kauppatapoihin. Omnibus-esityksen käsittelyn myötä maatalouslainsäädännön ja kilpailulainsäädännön rajapintaa tarkennettiin ja erityisesti tuottajaorganisaatioiden ja sektoriorganisaatioiden mahdollisuuksia hintayhteistyöhön selkeytettiin osana tuottajien markkina-aseman parantamishankkeita.

Ruokaketjun toimivuus Suomessa on ongelmallinen keskittyneen kaupan takia. Neuvotteluista huolimatta Suomessa ei onnistuttu sopimaan koko ketjua koskevasta toimivasta vapaaehtoisesta järjestelmästä. Suomen hallitus valmistelee parhaillaan kotimaista elintarvikeketjulainsäädäntöä.

EU-vaikuttamisstrategiassa elintarvikeketjun toiminta -asiakohta käsitellään varsin suppeasti. Asia on syytä kuitenkin nostaa keskeiselle sijalle Suomen vaikuttamistyössä. EU:ssa tarvitaan vähimmäisvaatimukset sisältävä EU-direktiivi, jossa jäsenmaiden pitää sisällyttää lainsäädäntöönsä vähintään riippumaton asiamies sekä kunnolliset sanktiot. On tärkeää, että jo kauan vireillä olleessa asiassa edetään nykyisen komission ja parlamentin kaudella.

EU:n biotalousstrategian päivitys ja vireillä olevat metsäasiat

Vuoden 2018 aikana EU:n biotalousstrategia sekä siihen liittyvä toimintasuunnitelma päivitetään. Komissiolta odotetaan esitystä uudesta biotalousstrategiasta kevään 2018 aikana. Suomen kannalta on erityisen tärkeää, että fossiilitalouden sijaan biotalouden merkitys ymmärretään EU:n kasvun ja työllisyyden veturina. EU:n tulevan biotalousstrategian toimenpiteiden olisi huomioitava paremmin koko biotalouden arvoketju tuottajista lähtien. Metsäbiomassan ja puurakentamisen tärkeys ovat Suomen kannalta avainasemassa. Suomen kansallisen biotalousstrategian mukaisesti EU:n tulevan biotalousstrategian olisi katettava muutakin kuin tutkimus ja innovaatiot.

Vireillä olevien metsäasioiden osalta MTK pitää tärkeänä, että kolmikantaneuvotteluvaiheessa oleva LULUCF-asetus viedään loppuun saavutettujen poliittisten kompromissin mukaisena. Erityisen tärkeä kysymys Suomelle on kevään aikana alkavat kolmikantaneuvottelut liittyen lakiesityksiin uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan energiakäytön edistämisestä (RED II). MTK pitää tärkeänä, että kestävyyskriteereitä koskevat linjaukset toteutetaan neuvoston kannan mukaisina.

Helsingissä 16.11.2017

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY
Simo Tiainen
Johtaja